

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

5. ÜNİTE

MİMARİMİZDE DİNÎ MOTİFLER

Bu ünite de sizlerden

- dinin mimarimize etkisini çözümlemeniz,
- camilerin bölümlerini tanımanız,
- kültürümüzde yer alan cami örneklerini karşılaştırmanız beklenmektedir.

5.1. DİNİN MİMARİMİZE ETKİSİ

- İnsanın yaşadığı yeri ihtiyaçları doğrultusunda imar etmesiyle mimari eserler ortaya çıkar.
- Mimari eserler, din ve inancın etkisiyle çeşitlenir. Hatta bu eserler mimari bir tür olarak "dinî mimari" eserler olarak da adlandırılır.

Görsel 5.1

Görsel 5.2

Görsel 5.3

Görsel 5.4

Müslümanlar

- namaz ibadeti için cami ve mescitler,

Görsel 5.5

- zekât, sadaka ve infak için aşevleri, sebiller ve kervansaraylar,

Görsel 5.7

- abdest ve temizlik için şadırvanlar, hamamlar ve çeşmeler,

Görsel 5.6

- ilim öğrenme için medreseler, mektepler ve kütüphaneler

Görsel 5.8

inşa etmişlerdir.

Dinî Mimariyle Gelişen Sanatlar

Hüsnühat

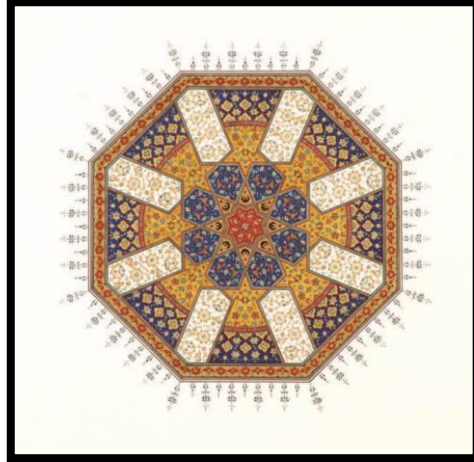
Arap harfleriyle farklı üslup ve ölçülerde güzel yazı yazma sanatı.

Görsel 5.9

Tezhip

Kitap, levha ve tabloların motiflerle, yıldız ve boya ile bezenmesi, yıldızlama.

Görsel 5.10

Minyatür

Derinlik yönüyle tek boyutlu küçük, renkli resim sanatı.

Görsel 5.11

Çini

Kil toprağından yapılan seramikleri geometrik ve çiçek motifleriyle süsleme sanatı.

Görsel 5.12

5.2. CAMİLERİ TANIYALIM

Cami

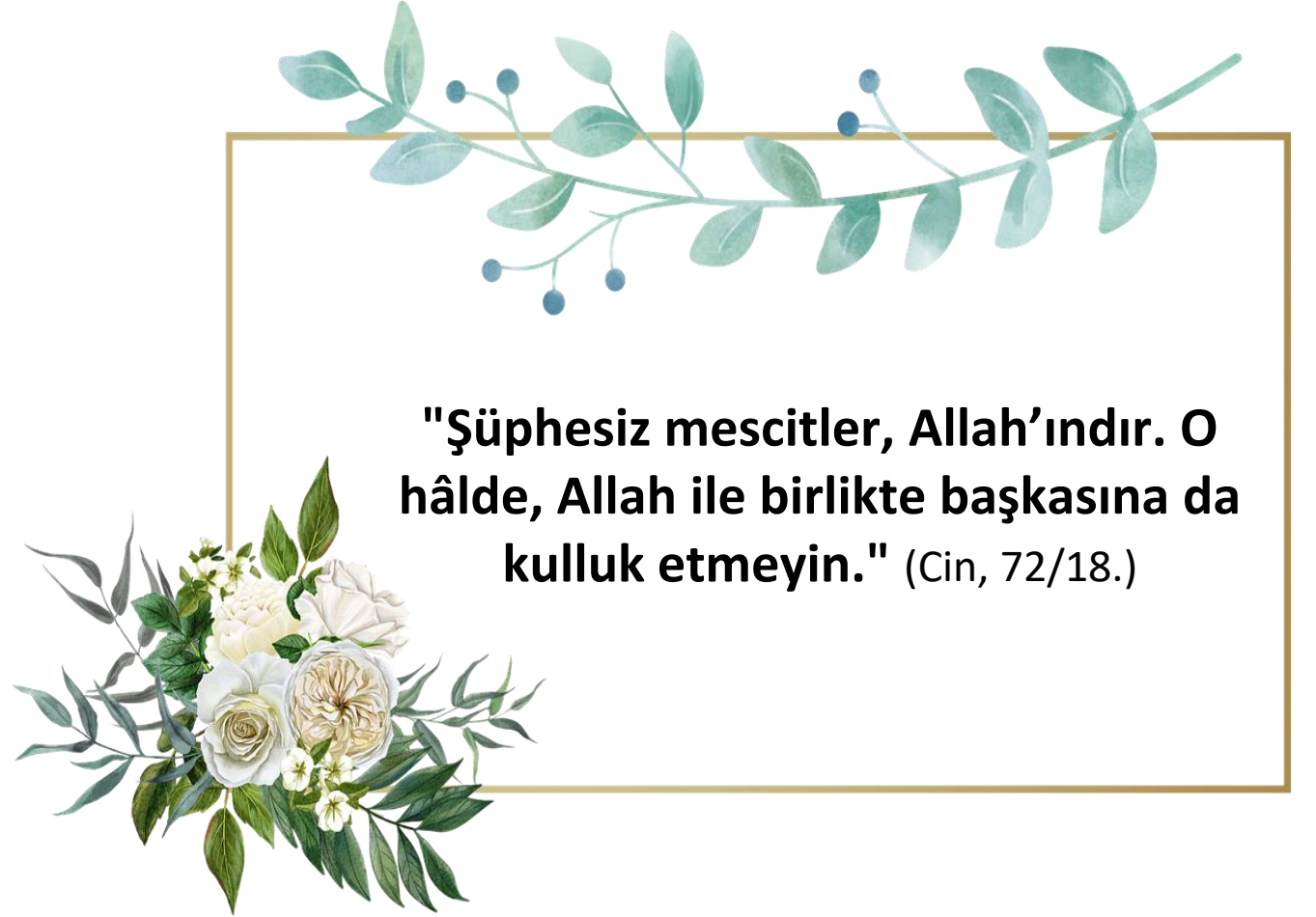
Toplayan, bir araya getiren anlamlarına gelir. Müslümanların bir araya geldiği, birlikte ibadet ettiği, birbirleriyle duygusal ve sosyal iletişim kurduğu yerledir.

Secde edilen yer anlamına gelir. Mescit kavramı, günümüzde namaz kılınan ve camiye göre daha küçük mekânlar için kullanılır.

Mescit

Cami ve mescitler,

- Allah'a (cc) ibadet edilen ve O'nun adının anıldığı mekânlardır.
- toplumun her kesiminden Müslümanları bir araya getirir.
- Müslümanların sevinç ve hüzünlerini paylaştığı yerlerdir.

"Şüphesiz mescitler, Allah'ındır. O hâlde, Allah ile birlikte başkasına da kulluk etmeyin." (Cin, 72/18.)

Caminin İç Bölümleri

Minber

İmamın veya hatibin cemaatin göreceği ve cemaate sesini daha iyi duyurmak için çıktığı merdivenli yüksekçe yerdir. Cuma ve bayram namazlarındaki hutbeler minbere çıkılarak verilir.

Görsel 5.13

Mihrap

Kâbe yönünü (kıble) gösteren ve imamın namaz kıldırırken durduğu yerdir.

Görsel 5.14

Vaaz Kürsüsü

Camide vaaz ve dinî konularda ders vermek için imamın veya hatibin oturduğu yüksekçe yerdir.

Görsel 5.15

Caminin Dış Bölümleri

Şadırvan

Cami avlularında bulunan, üzeri kapalı veya açık abdest alma yeridir.

Görsel 5.16

Minare

Müezzinin ezan okuduğu, sela verdiği, şerefesi olan yüksek ve ince yapılardır.

Görsel 5.17

Şerefe

Camilerde minarenin etrafını balkon gibi saran, müezzinin ezan okuduğu bölümdür.

Görsel 5.18

Kubbe

Yarım küre biçiminde olan ve caminin üzerini örten bölümdür.

Görsel 5.19

5.3. KÜLTÜRÜMÜZDEN CAMİ ÖRNEKLERİ

- Dinî mimarinin odağında **mabet** vardır.
- Mabet, ibadet edilen yer anlamına gelir.
- İslam kültüründe mabet denilince cami ve mescitler akla gelir.
- Kâbe, Mescid-i Aksa ve Mescid-i Nebi İslam medeniyetinin üç önemli mabedidir.

Görsel 5.20

Görsel 5.21

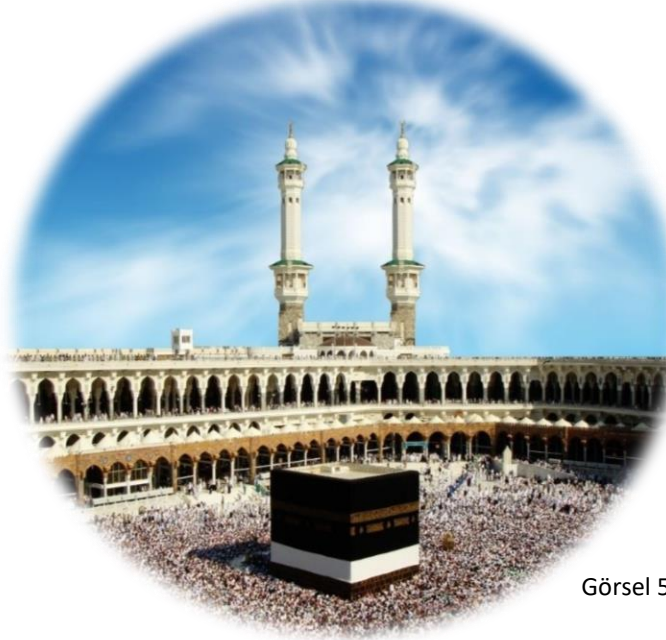
Görsel 5.22

Kâbe:

Arabistan'ın
Mekke
şehrindedir.

Yeryüzünün ilk
mabedidir.

Mescid-i Haram
denilen geniş
alan içinde yer
alır.

Görsel 5.23

Müslümanların
kıblesidir.

Hac ibadeti için
tavaf edilir.

Beytullah
[Allah'ın (cc) evi]
ismiyle de anılır.

Mescid-i Aksa:

Filistin'in
başkenti Kudüs
şehrindedir.

Müslümanların
ilk kiblesidir.

Hız. Süleyman
tarafından
yaptırılmıştır.

Birçok
peygamberin
hayatında
önemli bir yeri
vardır.

Beytülmakdis
(kutsal ev)
olarak da
isimlendirilir.

İsra ve miraç
mucizelerinin
gerçekleştiği
yerdir.

Görsel 5.24

Mescid-i Nebi:

Arabistan'ın
Medine
şehrindedir.

Peygamber
mescidi
anlamına gelir.

İslam kültüründe
cami mimarisi
için örnek
olmuştur.

Görsel 5.25

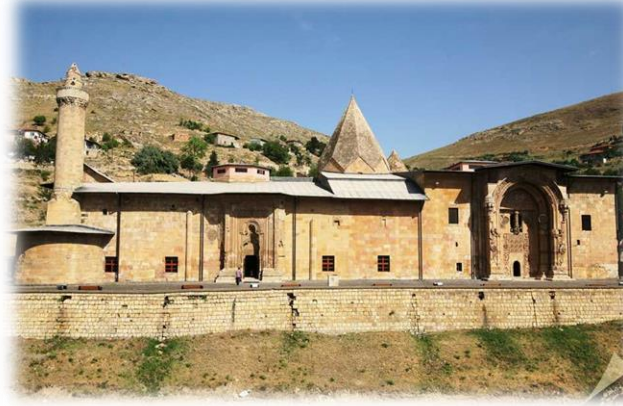
Hicret'ten sonra
inşa edilmiştir.

İbadet, sosyal
faaliyet ve eğitim
mekânı gibi
işlevleri vardır.

İnşasında Hz.
Peygamber
bizzat çalışmıştır.

Ulu Camiler

- İslam şehirlerinde cuma namazının kılındığı, Müslümanların bir merkezde toplandığı ve şehrin en büyük ibadethaneleri olarak inşa edilen camilere verilen isimdir.
- Cuma camisi ve cami-i kebir (büyük cami) de denilir.
- Genellikle bulundukları şehrin veya yaptıranların ismiyle anılır.
- Çevresinde şifahane, medrese, kütüphane, hamam, çeşme gibi yapılar vardır.

Görsel 5.26: Divriği Ulu Cami

Görsel 5.27: Adana Ulu Cami

Görsel 5.28: Diyarbakır Ulu Cami

Görsel 5.29: Kilis Ulu Cami

Selatin Camileri

- Selatin, sultanlar demektir.
- Padişah ve hanedan mensupları tarafından yaptırılmıştır.
- İstanbul, Edirne ve Bursa gibi birçok şehirde inşa edilmiştir.
- Bu camilerin birden fazla minareleri vardır.
- Süleymaniye Camii, Eyüp Sultan Camii, Selimiye Camii ve Sultan Ahmet Camii, ülkemizdeki selatin camilerinden bazılarıdır.

Görsel 5.30: Süleymaniye Camii

Görsel 5.31: Eyüp Sultan Camii

Görsel 5.32: Selimiye Camii

Görsel 5.33: Sultanahmet Camii